

п. Ендрю Квінлан, викладач ДДС

Другий Ватиканський собор про Воплочення Сина Божого висловлюється у спосіб, який може видаватися для нас дивним: Ісус Христос, Первосвященик Нового і вічного Завіту, взявши на Себе людську природу, приніс у це земне вигнання піснеспів, який усі віки лунає на небесах. Він, Христос, об'єднує в Собі всю людську спільноту, щоб вона разом з Ним співала цю божественну пісню прослави. Це священниче служіння Він продовжує здійснювати через свою Церкву, яка не лише у звершенні Євхаристії, а й іншими способами, передусім через богослужіння добового кола, безупину прославляє Господа і заступається перед Ним за спасіння всього світу (Конституція про Святу Літургію, п.83).

У документі підкреслюється, що Ісус приніс людству «нову пісню», але ця пісня звучить на Небесах ще від початку часів. У книзі Йова, містично описуючи творення світу, Бог говорить: «...під радісні співи ранніх зір, під оклики веселі всіх синів Божих...» (Йов 38, 7). Ми звикли чути, що «Слово стало тілом і оселилося між нами» (Йо 1, 14), ми думаємо, що Ісус прийшов до нас для того, щоб донести необхідну інформацію про наше спасіння – сказати слова, які ми повинні знати. Тому можуть здатися дивними слова про те, що Бог стався людиною, щоб навчити нас співати пісню та зробити частиною хору. Причиною цього здивування є те, що ми ще не до кінця розуміємо, що таке музика. Насправді ніхто вповні не усвідомлює значення музики та не знає, чому вона має таку велику силу над людьми. Чому ми співаємо? Чому ми створюємо складні музичні інструменти, з яких видобуваємо звуки, які, однак, не мають практичного застосування? Ми співаємо, коли щасливі, а також, коли сумні. Це абсолютно нелогічно. Коли мама бере в обійми свою дитину, вона їй співає. Не існує суспільства, де б не було музики.

Народ Старого Завіту любив музику. Їхні пісні зібрані в книзі Псалмів. Крім Давида, у Біблії є згадки й про інших осіб, які співають та грають на інструментах. Там також наведено довгі цитати пісень, наприклад, Мойсея, пророчиці Девори, Анни (матері Самуїла), а також трьох юнаків у вогненній печі.

З Євангелія від Матея дізнаємось, що Ісус та його учні співали разом після Тайної Вечері: «І відспівавши, вийшли вони на Оливну гору» (Мт 26, 30). З-посеред усіх книг Нового Завіту найбільше акцентує на важливості музики у стосунках між Богом та людиною Євангеліє від Луки. Коли Богородиця відвідує благословенну Єлизавету, вона співає гімн: «Величає душа моя Господа» (Лк 1, 46). При народженні св. Йоана Хрестителя його батько Захарія співає гімн: «Благословен Господь, Бог Ізраїля, що навідався і звільнив народ свій» (Лк 1, 68). Коли ангели звіщають пастухам про Різдво Спасителя, вони співають: «Слава на висотах Богу й на землі мир людям його вподобання» (Лк 2, 14). Пророк Симеон, приймаючи на свої руки немовля Ісуса, співає: «Нині, Владико, можеш відпустити слугу твого за твоїм словом у мирі» (Лк 2, 29). Згідно зі Св. Євангелистом Лукою, коли люди готуються до Воплочення Сина Божого, вони співають; коли вони звіщають це Воплочення, вони співають; і коли вони отримують істину, яка впливає з

цього Воплочення, вони співають.

В древньому світі люди вірили в існування «гармонії світу» чи «музики всесвіту», що, в свою чергу, означало, що все творіння було в досконалій гармонії та створювало ідеальний звук. Людство не було в ідеальній гармонії зі всесвітом, а тому не могло почути чи досвідчити цю прекрасну музику. Ця ідея сягає ще «до-наукового» часу, але поезія думки є, мабуть, сильніша, аніж будь-яка сучасна «теорія» про творіння. Боже Слово, ставши людиною, приносить в історію людства найдосконалішу форму гармонії. Христос ідеально об'єднує в «симфонії» Бога та Людину. Він збирає всі народи в одну гармонійну спільноту – Свою Церкву. Коли ми співаємо та приєднуємо наші голоси до голосу Слова, ми справді беремо участь у спасінні. Через музику ми вже є тут і тепер, у Церкві, отримуємо досвід спасіння. Слово, що його ми чуємо чи, можливо, читаємо, сягаючи нас за посередництвом наших очей чи вух, входить в найглибшу частину нашого ества тоді, коли ми єднаємо це слово з гармонійною музикою нашого власного унікального християнського життя. Ця пісня, слова та музика якої передані нам Христом, об'єднує нас з Христом та поміж собою в хор. Цей хор, скликаний Сином Божим, складається з людей та ангелів, так що під час Літургії ми можемо співати, що тут, на землі, ми містично представляємо небесних Херувимів.

Ендрю КВІНЛАН. Слово сталося Музикою // СЛОВО № 4 (68) 2016-2017